

1. Het heiligdom *in rechte staat hersteld*: het woord tsadaq (cfr. tsedakah!) wordt gebruikt = recht doen, het recht herstellen
2. Niet te vergeten: een duidelijk parallelisme tussen de hoofdstukken 2, 7 en 8

		Uitkomst
§2	Opeenvolging van rijken	Kleine steen komt los <i>zonder hulp van een mensenhand</i> → Gods koninkrijk wordt opgericht
§ 7	Optreden van de kleine hoorn	Oordeelscène en koningschap van de mensenzoon
§ 8	Optreden van de kleine hoorn	Herstel van het heiligdom en vernietiging van de laatste koning (≈ kleine hoorn) <i>zonder hulp van een mensenhand</i> (v. 25)

3. De uitdrukking "heiligdom hersteld" en de beelden van de bok en de ram uit het begin van het hoofdstuk verwijzen heel sterk naar de Grote Verzoendag. Het hele jaar door kon de zondige maar berouwvolle Israëliet tot God naderen en in die ontmoeting vergiffenis ontvangen. Een keer per jaar, op het einde van het jaar, komt de gehele natie voor God om eindelijk, op definitieve en collectieve manier, de bladzijde te kunnen omdraaien. Deze definitieve bevrijding werd gevisualiseerd door het de woestijn injagen van de bok voor Azazel, drager van alle kwaad.

"Voor de Israëliet uit de bijbel betekende Kippoer de reiniging van de wereld, d.w.z. een ware herschepping. Daarom ook gebruikt Daniël de woordenschat van de schepping 'avond en morgen', een bijzonder zeldzame uitdrukking die alleen voorkomt in het scheppingsverhaal." J. Doukhan, *Le soupir de la terre*, p. 185

- Hoe begrijpt u, rekening houdend met bovenstaande gegevens, deze verklaring / belofte "het heiligdom wordt in rechte staat hersteld? Op welke manier is dat een antwoord op de vraag "hoelang"? Wat is de **centrale boodschap** van dat vers? Geeft dat hoop?
- Waartoe dient deze "belofte" als je vandaag alles ziet wat echt verkeerd loopt (ook in de religieuze wereld !)?
- Is het belangrijk om **een datum** te kleven op deze "tussenkoms"? Is het mogelijk? Adventisten stellen **1844** voorop als **datum**. Toch is er toen niets "zichtbaars" gebeurd en ligt deze datum al meer dan 150 jaar achter ons. Hoe zit dat? Verkeerde datum? Verkeerd accent in de uitleg? Waarom nog de nadruk blijven leggen op deze datum? Spreek hier met elkaar over in uw gespreksgroep...

DANIEL 8

21- 27 april

Twee jaar na het visioen uit hoofdstuk 7 krijgt Daniël een nieuw visioen. Niettegenstaande de verschillen springen de gelijkenissen in het oog.

- opeenvolging van dieren die koinkrijken voorstellen
- suggestie van chronologie (v.14 "hoelang?" v.17 "tijd van het einde")
- problemen met een kleine hoorn
- tussenkoms om dat alles te stoppen: v.14 (heiligdom in rechten hersteld) v.25 ("hij zal vernietigd worden")

In dit nieuwe visioen wordt de woordenschat van het heiligdom gebruikt:

- bok en ram: offerdieren op de grote Verzoendag
- het dagelijkse (v. 11, 13) (nota : het woord 'offer' staat er niet echt)
- het heiligdom (v. 11, 13, 14)

Je kunt je er dus aan verwachten dat de boodschap zich in deze sfeer situeert...

EEN KLEINE HOORN DIE RAVAGE AANRICHT v. 9-12; 23-25

Ziehier een acteur uit het vorige hoofdstuk die terug voor de schijnwerpers verschijnt: de kleine hoorn. Ook nu weer krijgen we een enkele aanwijzingen aangaande zijn optreden. Een aantal gegevens komen overeen met wat hoofdstuk 7 reeds aangaf. Maar er zijn ook enkele nieuwigheden...

ZIJN HEILIGE WONING WERD NEERGEWORPEN, HET DAGELIJKSE OFFER ONTNOMEN... - Daniel 8.11

Een oppervlakkige lectuur zou kunnen doen besluiten dat het gewoon gaat om een voorspelling van de verwoesting van de tempel. De gebruikte woorden wijzen echter op iets wat fundamenteeler is.

- lett.: "de plaats van het heiligdom" Het woord "plaats" komt van het werkwoord 'stabiel zijn' en duidt op de **fundamenten**, de **basis**. Het gaat dus niet uitsluitend over stenen, maar over het principe, de bedoeling van het heiligdom dat in moeilijkheden komt.
- Het heiligdom is de concrete uitdrukking van **Gods tegenwoordigheid**. Hij wil de mens **ontmoeten**. "Ze zullen mij een heiligdom maken, en ik zal in hun midden wonen" – Ex 25.8 Een **microcosmos** van Gods koninkrijk....
- "Het dagelijkse", een woord dat alle dagelijkse handelingen van de priester samenvat, heeft dezelfde betekenis. **Lees Exodus 29.42-46 !**

Een God die tegenwoordig wil zijn en de mens wenst te ontmoeten... De mens van zijn kant heeft zo'n ontmoeting hard nodig. Het heiligdom is het concrete bewijs dat zo'n ontmoeting ook mogelijk is. Het optreden van de kleine hoorn gaat hier tegenin...

"Door zich het dagelijks offer toe te eigenen, stelt de kleine hoorn zich in de plaats van God inzake godsdienstige beleving." J. Doukhan, *Le soupir de la terre* p. 177

- Ziet u voorbeelden waar de persoonlijke godsdienstbeleving wordt (werd) vervangen door iets anders? Door wat? Aan wie de schuld?
- Is God voor u iemand die echt de mens wil ontmoeten om hem vergiffenis en verzoening aan te bieden? Is dit een godsbeeld dat vandaag de dag courant is?
- Gods plaats innemen... een verzoenende ontmoeting tussen God en mens in de weg staan... Ziet u voorbeelden van hoe dit gegeven geconcretiseerd werd / wordt * in het verleden?
* vandaag?
- Wat is uw beleving in het kerkmilieu (leven van elke dag, theologische ideeën...)? Welke boodschap wordt door uw kerk "gepreekt"?

DE WAARHEID TER AARDE GEWORPEN

Het woord 'waarheid' (EMETH), van dezelfde stam als het woord 'amen', komt van een werkwoord dat betekent "stevig vasthouden, zoals men een zuigeling in de armen draagt". Het komt vaak voor samen met het woord barmhartigheid, welwillendheid (lett.: "innig houden van") cfr. de eerste keer dat dit woord wordt gebruikt - Genesis 24:27!

1. Toegepast op God suggereert dit begrip dat God de mens niet laat vallen, maar alles doet en alles geeft (ook raadgevingen) opdat de mens een goed leven zou hebben met Hem. De mens kan op God rekenen...
2. Toegepast op de mens wijst dit begrip op de bereidheid van de mens om bij God te blijven, wat inhoudt dat hij actief op zoek gaat naar de weg die God aanwijst (= thora!) die hem toelaat dit welzijn te verwezenlijken. God kan rekenen op de mens...

"Het woord EMETH, hier vertaald als 'waarheid' is synoniem van 'Wet' (zie Psalm 43.3; 119.7, 43, 123 etc.). In het hebreuws wordt het begrip waarheid gezien als een concrete houding van gehoorzaamheid aan God, en heeft niets te maken met ons abstract en filosofisch begrip van 'waarheid'. In het hebreuws is wààr wat conform de wet is." J. Doukhan, *Le soupir de la terre* p. 177

Rachi vertaalt: "De klein hoorn zal de Wet (Thora) en het onderhouden van de geboden tenietdoen."

- Komt dit overeen met de idee die u heeft van "waarheid"?
- Hoe kan "dit soort waarheid" ter aarde geworpen worden? Is deze waarheid volgens u ter aarde geworpen? Of houdt ze nog stand?
- Wat is het verband tussen deze (relationele!) waarheid en kerkelijke leerstellingen bijvoorbeeld? En het verband tussen deze waarheid en "de wet" (de 10 woorden)?
- "Een God van waarheid"... Is dit een God onverbiddelijk is wat betreft alle leerstellige details? Of moet je deze uitdrukking anders begrijpen? Wat zal volgens Jezus bepalend zijn als het "uur van de waarheid" (oordeel) is aangebroken?

HOELANG?

Voor iemand die, zoals Daniël, God liefheeft en Hem echt wil ontmoeten in een geloofsrelatie, is dit visioen onverdraaglijk! Voeg daarbij nog de andere kenmerken van de kleine hoorn die al in hoofdstuk 7 gesuggereerd werden ("vernietende zonde - v. 13; ontstellend verderf - v. 24; machtigen verderven alsook het vold der heiligen; arrogantie in het hart - v.25; zal velen die in vrede leefden onverhoeds treffen - v. 25" (= **religieus geweld!**)... en die harstochtelijke vraag "hoelang?" (v. 13) is dan ook makkelijk te begrijpen.

- Heeft u ook soms zin om deze vraag uit te schreeuwen? Of vindt u dat het leven en de realiteit van vandaag nog zo slecht niet zijn? Wat laat u soms schreeuwen?
- Volstaat het te schreeuwen? Zijn er soms situaties waar wij kunnen (moeten?) opstaan om tussen-beide te komen? Of kunnen we alleen maar wach-ten op een bovennatuurlijk ingrijpen van God?

2300 AVONDEN EN MORGENS

Een dringende vraag waarop een antwoord wordt verwacht. Dat antwoord komt in vers 14. " Twee-duizend driehonderd avonden en morgens, dan zal het heiligdom in rechte staat worden hersteld". Een bevrijdende interventie wordt aangekondigd! Deze ligt in de lijn van de rode draad van het boek Daniël: het recht herstellen (= positief aspect!). Het kan echter ook als negatief ervaren worden (door de verdrukker)... Naast het begrip "heiligdom" (= ontmoeting, = microcosmos van het Koninkrijk) kunnen nog enkele andere elementen ons helpen om te begrijpen wat er gebeurt: